

Mammuthus

Av Ole Nashoug. Foto: Thor Sørli

MAMMUTHUS - et geologisk informasjonssenter i Vangsåsen 10 km nord for Hamar.

Mange spør meg om realiseringen av Mammuthus er en guttedrøm som har gått i oppfyllelse. Det er det ikke. Jeg hadde håpet at et slikt senter kunne blitt realisert som et offentlig anlegg og gjerne i tilknytning til et allerede eksisterende museum i mjøsområdet.

Da jeg skjønnte at dette ville ta tid, og at jeg selv begynte å bli gammel, besluttet jeg meg får cirka 2 år siden å realisere bygget på min egen eiendom – Kirkeby Vestre - i Vangsåsen. Herfra er det fin utsikt utover de sentrale deler av mjøsområdet. Fra stedet kan en med en god kikkert se 10 kirke-spir.

Mjøsområdets geologi – et historisk skattkammer!

Tidligere professor Steinar Skjeset beskrev mjøsområdet som et nøkkelområde i norsk geologisk historie. Ytterligere kunnskap gjennom professor Johan Petter Nystuen ved Universitetet i Oslo, om vår eksklusive sandsteinslagrekke i nordre deler av området for meg gitt distriktet en enda større dimensjon. Geologisk museum har vært en god kilde for

mammutenes historie, som har fått en sentral plass i utstillingen. Innen Mjøsområdet finner vi bergarter fra de fleste geologiske perioder på det norske fastland. Distriktet har bergarter fra urtiden - den gang området lå nær Australia, og koraller og ørkensandstein fra en periode nær ekvator. At regionen kan skilte med 11 fredede geologiske områder av nasjonal og internasjonal verdi bekrefter områdets høye kvaliteter innen dette fagfelt.

Bygget har fått benevnelsen Mammuthus. Dette er det latinske navnet for mammut.

Ole Nashoug underviser foran det geologiske 3D kartet.

Bygget

Bygget har en spesiell arkitektur. Høyre del av bygget (utstillingsdelen) er inspirert av mammutjegernes fangsthytter nord i Russland. "Reisverket" i hyttene bestod her av buede støttenner fra mammuten. Venstre del av Mammuthus (selskapslokalet) har et forhøyet utskudd på fasaden mot syd. Utformingen er inspirert av en gamle kirken som i sin tid stod på en av Kirkebygårdene. Sett fra innsiden gir denne utforming en fantastisk utsikt. Selskapslokalet har plass til 50 personer. Her kan skoleklasser ha undervisning og spise sin nistepakke. Stedet

Landsmøte i NAGS 2009 på omvisning i Mammuthus.

benyttes også for konfirmasjoner, bryllup og ulike feiringer. En forutsetning for bruk av lokalene er at alle besøkende må delta på en geologisk omvisning.

Mammuthus benytter seg av de lokale cateringselskaper. Disse har et rikt utvalg av mat til ulike priser. Ut fra lokalets beskaffenhet er selvbetjening fra benk det vanlige, men alacartemenyer kan også serveres. For spesielt interesserte og mindre grupper kan det også tilbys mat fra kokegrop, hvor kjøtt, poteter og rotgrønnsaker har ligget på varme steiner i ca. 2 timer. Deltagerne kan selv delta i å grave fram sitt eget måltid!

Utstillingen

De ulike geologiske tidsperioder er presentert etter hverandre langs den ene langveggen. Her er illustrasjoner, fotografier, bergarter og mineraler.

Steinens betydning for samfunnet har også fått sin plass i utstillingen. Mennesket har i

all tid vært avhengig av stein som råstoff – fra steinalder til oljealder. Årlig bruker vi i Norge pr. innbygger 12 tonn med fjell, stein, pukk, grus og sand i bygg og anlegg eller som råstoff i vår vareproduksjon. Dette skulle tilsi at geologisk kunnskap er viktig i den fremtidige forvaltning av våre naturressurser.

Mammuten – den pelskleddede elefant – har fått en sentral plass i utstillingen. Fortidsdyret forteller hvordan den indiske elefanten gjennom tusener av år har tilpasset seg et arktisk klima. To av de beste mammutfunn fra Sibir er rekonstruert i sine naturlige størrelse – ett voksent dyr og en liten baby. De norske mammutfunn har også fått sin plass sammen med de naturgitte faktorer som ligger til grunn for våre klimavariasjoner.

Besøk

Alle som ønsker å besøke Mammuthus eller leie lokaler må avtale dette på forhånd. Da avtales (fag)nivået på omvisning, og hva som eventuelt ønskes servert. Spisesalen kan benyttes som møterom og for fremvisning.